

กิเลสไม่รู้

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๙

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ธรรมะเป็นสัจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา อยากออกฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของตน ถ้าออกฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของตน มันต้องมีสติมีปัญญา มีการแยกแยะว่าโลกกับธรรม

ถ้าทางโลกๆ สิทธิเสรีภาพ ประชาธิปไตยนั้นเป็นเรื่องโลกๆ แล้วเรื่องโลกๆ แล้วก็ไม่กล้าพูดด้วย เวลาอยู่กับโลก หงอ กลัวเขานัก พอมาทงธรรมๆ มันเสมอภาค พอมาทงธรรมๆ ตัวเองเก่งขึ้นมาทันทีเลย

แต่ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ถ้ามีสติมีปัญญานะ มันมีธรรมสังเวช มันเห็นสิ่งใด แล้วมันสลดมันสังเวชไปทั้งนั้นนะ ใครจะทำอะไรมันเรื่องของเขา ใครจะดีจะชั่วมันเรื่องของเขา เรามาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเราต่างหาก

แล้วถ้าเราไปวัดไปวา ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่ดีงามไง หลวงปู่มัน ไม่ใช่เฉพาะในวัดหรือก เข้ามาก็ไม่ให้เข้าแล้ว เรื่องโลก

เรื่องโลกๆ มันเรื่องสิทธิเสรีภาพ เรื่องการแข่งขัน แล้วการแข่งขันๆ แล้วแข่งขันด้วยบุญและบาป ด้วยดีหรือชั่ว ถ้าแข่งขันอย่างนั้น ถ้าถึงที่สุดแล้วก็ทำลายกัน ทำลายกันด้วยกิเลสค้นหาความทะยานอยาก ทำลายกันด้วยสติด้วยปัญญา

นี่ไง เวลาสัตว์มันต่อสู้กัน มันมีเขี้ยวมีเล็บเท่านั้นนะ มนุษย์นี่สติปัญญาร้ายกาจนัก วางแผนซับซ้อนซ่อนเงื่อน แต่นั่นมันเรื่องของสังคมไง ภายนอกไง เรื่องโลกไง เราก็เกิดมากับเขา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นางมหายาเป็นพระมารดา พระเจ้าสุทโธทนะ เป็นพระบิดา เวลาจะออกบวชไง พระเจ้าสุทโธทนะพยายามปกป้องคุ้มครองไว้ทั้งนั้นนะ ถ้าอยู่ทางโลกจะได้เป็นจักรพรรดิ แวันแคว้นนั้นจะขยายออกไป แต่ถ้าไปบวชจะเป็นศาสดา ทะนุถนอมเลี้ยงดูไว้เพื่อจะให้อยู่ในทางโลกไง เวลาจะออกบวชไง ออกบวชขึ้นมา พระเจ้าสุทโธทนะเสียใจมาก เสียลูกชายไปแล้วนะ เหลือหลานไว้ ก็ต่อไปจะให้เป็นกษัตริย์เป็นจักรพรรดิต่อไป

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ๖ ปี แสวงหาสัจจะหาความจริงอันนั้น เอาชีวิตเข้าแลกมาทั้งนั้นนะ สลบถึง ๓ หน อดอาหาร อดต่างๆ ที่ว่าจะต่อสู้กับกิเลส ความที่กิเลสมันพอใจ แต่มันความคิดของโลกๆ ใจ ความคิดของเจ้าลัทธิต่างๆ ในสมัยนั้นไง จนปัจจุบันนี้ก็ยังมีย ทำทุกกริยาๆ โยคะๆ นั้นแหละ

แต่ถ้าเป็นเอาจริงเอางังขึ้นมา เวลาบุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณ มันสมกับความเกิดมาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย สร้างอำนาจวาสนามาขนาดนั้น เวลาเป็นสัจจะจะเป็นความจริงขึ้นมาตรัสรู้เองโดยชอบ โดยความชอบธรรมในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง เวลาโดยชอบธรรมแล้วเสวยวิมุตติสุขๆ

นี่ไง สิ่งแสวงหาไปเพี้ยวสวน เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ด้วยอำนาจวาสนา ระลึกได้ว่ามันต้องมีฝั่งตรงข้าม ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย แล้วฝั่งตรงข้ามมันหาที่ไหนล่ะ เวลาไปเห็นสมณะ เห็นนักบวช ต้องหาทางออกทางนี้

บวชมา ๖ ปี ไปศึกษาเล่าเรียนกับเขามาทั้งนั้นนะ ที่ไหนเขาว่ายอดเยี่ยม เขาว่าสิ่งที่เป็นพระอรหันต์ไปศึกษากับเขาทั้งนั้น มันไม่ใช่ ศึกษากับเขาทั้งนั้นเพราะอะไร เพราะศึกษาค้นคว้ากับเขามาจนเขาหมดความรู้แล้วไง ถึงที่สุดแล้ว เวลาถึงสุดท้าย อาฬารดาบส อุทก

ดาบสโง สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ ไง “เจ้าชายสิทธัตถะมีความรู้เหมือนเรา ปฏิบัติเหมือนเรา ทำได้เหมือนเรา ให้เป็นอาจารย์สอนได้”

เจ้าชายสิทธัตถะปฏิเสธทั้งนั้นนะ เพราะว่าให้เป็นอาจารย์สอนได้ สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ ทำกับเขา สมาบัติ ๘ นั้นแหละ สมาบัติ ๘ มันยังมีกิเลสโง สมาบัติ ๘ มันก็ยังไม่มีความสงสัยอยู่ โง สมาบัติ ๘ มันก็แก้ไขกิเลสอะไรไม่ได้ โง พอไม่ได้ขึ้นมา แล้วที่ไปเที่ยวสวน ที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย มันอยู่ที่ไหนล่ะ ตัวเองไม่รู้ ตัวเองไม่เข้าใจ มันเป็นไปไม่ได้ โง ถึงสละ ถึงลา

แล้วเวลามาเอาจริงเอาจริงของตนเอง ฉันทอาหารของนางสุชาดา แสวงหามาด้วยการ ทรมานตน ทรมานทำทุกกริยามากมายมหาศาลขนาดไหนแล้วมันเป็นไปไม่ได้ ถ้ามันเป็นไปได้นะ ค็นนี้นั่งสมาธิภาวนา เรื่องร่างกายกลับมาฟื้นฟูมันแล้ว เรื่องของจิตใจใจ กำหนดอานาปานสติ ระลึกถึงว่าเป็นราชกุมาร ที่พระเจ้าสุทโธทนะพาไปแรกนาขวัญ โง แล้วให้อยู่กับโคนต้นไม้โน้น โง เวลานั้นสมาธิโง สิ่งอันนั้นมันฝังใจ พอมันฝังใจขึ้นมา กำหนดอานาปานสติโง

เวลากำหนดอานาปานสติ จิตมันสงบ จิตมันสงบ จิตมันสงบ
บุพเพนิวาสานุสติญาณ ด้วยอำนาจวาสนาเลย อำนาจวาสนาคือว่ามันรู้คั่นเข้ามาในหัวใจของตน โง ตั้งแต่พระเวสสันดรไป จตุปปาตญาณ ถ้าไม่สิ้นสุดแล้วมันจะมีการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย ไม่มีต้นไม่มีปลายไปขนาดไหน ดึงกลับหมดนะ เพราะสติปัญญาไปฝึกฝน คั่นคว้ามากับเจ้าลัทธิต่างๆ แล้วโง เวลาเอาจริงเอาจริงขึ้นมา รุ่งเข้ามาๆ รุ่งกลับมาได้โง รุ่งกลับมาได้เพราะทำสมาธิมันมีสติมีปัญญาโง

ถ้ามันมีสติมีปัญญาแล้วมันออกไปตามอำนาจวาสนา ออกไปตามวิภูฏะ ผลของวิภูฏะที่ได้ทำมา เห็นไหม บุพเพนิวาสานุสติญาณ ตั้งแต่พระเวสสันดรไปมันคืออะไร มันคืออดีตชาติที่มันทำมาๆ ทำมามันก็สร้างสมอยู่ในหัวใจดวงนั้น มันมีสติปัญญาอะไร มันได้แต่ข้อเท็จจริงอันนั้นโง

ถ้าข้อเท็จจริงของจิตที่มีกำลัง มันก็ย้อนอดีตชาติไป ดึงกลับ คำว่า “ดึงกลับ” คนที่ทำสมาธิเป็น คนทำสมาธิได้ เขารู้ของเขา เขามีสติปัญญาของเขา เขาไม่หลงไหลไปกับกิเลส

ค้นหาความทะยานอยากที่มันจะชักนำไปใ้ รู้โดยข้อเท็จจริง รู้โดยผลของอดีต ถ้าอนาคตๆ รู้โดยผลของอดีต มันจะส่งผลไปในอนาคตนั้นไง อนาคตมันจะได้ผลอย่างไร จะเป็นอย่างไร ของมันต่อไป ด้กลับหมดไป เพราะมันก็เป็นผลของวิญญะไง มันเป็นเรื่องโลกไ้

เวลาด้กลับมาๆ อาสวัคชยญาณทำลายอวิชา ทำลายอวิชา ทำลายพญามาร ทำลายพญามารด้วยอะไรละ ผลักไสมันไปหรือ วิ่งหนีมันหรือ

ทำลายมันด้วยอาสวัคชยญาณ ทำลาย ึ่งงานชอบไ้

งานอดีต งานอนาคตก็ด้ทดสอบมาแล้ว งานในภาคปัจจุบัน ภาคปัจจุบันอยู่ที่ไหน

จิตตภาวนาไ้ กำหนดอานาปานสติไ้ จิตสงบมันระจับเข้ามาแล้วไ้

หากิเลสๆ หากิเลสไปหาที่ทรมานร่างกาย ทำทุกกริยา ทำทุกอย่างที่คิดได้ คิดได้ก็ คิดแบบโลก คิดแบบวิทยาศาสตร์ คิดแบบโลกๆ ไ้ไ้ ที่ไหนเขามี ที่ไหนเขาทำก็ทำตามเขา ทำให้เหมือนเขา ทำให้เหนือกว่าเขา มันก็เป็นเรื่องโลกๆ ไ้ เพราะมันไม่ใช่พระพุทธศาสนา ไ้

เวลาจะเป็นพระพุทธศาสนาตามความเป็นจริงขึ้นมา อาสวัคชยญาณทำลายอวิชา ด้วยมรรค ๘ งานชอบ เพียรชอบ เพราะมันชอบธรรมไ้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้เองโดยชอบ เสวยวิมุตติสุขๆ เห็นไหม

ไ้ไ้ อุทกดาบส อาฬารดาบสรับประกัน ศาสดาสมัยนั้นรับประกัน เวลาไปศึกษาแล้ว มันไม่จบไม่สิ้น มันไม่รู้ที่มาที่ไป มันมีอะไรเป็นสัจจะเป็นความจริงในความรู้ของตน แต่เวลา อาสวัคชยญาณทำลายอวิชา รู้อะไร

งานชอบ สมาธิชอบ ปัญญาชอบ เพราะมันชอบ มันเป็นธรรม มันเป็นธรรมจักร มันถึงบดบี้กิเลสค้นหาความทะยานอยากด้วยข้อเท็จจริงในการศึกษา ในการค้นคว้า ในการแสวงหาโดย ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ สร้างอำนาจวาสนาบารมีมาไ้

เวลากิเลสมันขาด พญามารมันตาย มันตายคือ เวลากิเลสตัดค้นหาความทะยานอยาก สิ่งที่มีมันสถิตอยู่รู้สติจิต จิตเดิมแท้ จิตเดิมนี่แท้ผ่องใส จิตเดิมแท้ ธรรมมีดั้งเดิม นั่นแหละ มันอยู่ตรงนั้นแหละ มันอยู่ตรงนั้นต้องคนที่รู้เห็นนะ คนที่ไม่รู้ไม่เห็นมันเพื่อเจ้า มันเพื่อเจ้าเพราะมันมีพระพุทธานุภาพ

บวชเรียนมาด้วยลัทธิใดก็แล้วแต่ บอกว่าเป็นพระพุทธานุภาพ เป็นศาสนาพุทธ ใช้อัศวินพรหมเชอๆ ก็เชื่อไปหมด

แต่คนที่มีความสติปัญญาเขาพิจารณา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอย่างนี้หรือ เราก็มีอำนาจวาสนา มีสติปัญญาศึกษาค้นคว้าได้ในพระไตรปิฎก พระไตรปิฎกในธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเราเอง ศาสดาสั่งสอนอย่างไร อบรมอย่างไร บรมเพาอย่างไร แล้วทำดีทำชั่วอย่างไร

ในสมัยพุทธกาล สิ่งที่เชื่อฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประพฤติปฏิบัติด้วยอำนาจวาสนาของตน เป็นพระอรหันต์มากมายมหาศาล ให้อัศวิน ๒๑,๐๐๐ ข้อนี้แหละ ผู้ที่ศึกษาค้นคว้า บวชเข้ามาแล้วเจอใจออกนอกกลุ่มนอกทาง บัญญัติฯ ๒๑,๐๐๐ ข้อ พระท่านทำมาทั้งนั้นนะ เพราะมีเหตุไฉน

เริ่มต้นน้องของพระสารีบุตรไปเห็นเจ้าลัทธิต่างๆ ที่เวลาเขาตายไปแล้วไป พอตายไปแล้ว ให้อัศวิน! ลูกศิษย์ลูกหามีปัญหากันมากมายมหาศาล มารำพึงกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า ทำไมมันเป็นอย่างนั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า เพราะมันไม่มีวินัย มันไม่ได้สร้างวินัยไว้ ข้อวัตรปฏิบัติ

อย่างนั้นนิมนต์ให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติไฉน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า บัญญัติไม่ได้ เพราะมันไม่มีเหตุ

พระพุทธานุภาพมีเหตุมีผลมีที่มาที่ไป ไม่เลื่อนลอย

เริ่มต้นจากวินัยๆ ก็พระสุทินนี่ไง พระสุทินบวชเป็นพระแล้ว เป็นลูกชายคนเดียวของตระกูล เวลากลับไปเยี่ยมบ้าน พ่อแม่ก็ขอทายาท นี่ยังไม่มีธรรมและวินัยไง ขอทายาทก็เสีย มีเพศสัมพันธ์กับอดีตภรรยาจนภรรยาท้อง ท้องขึ้นมา เวลาคลอด เวลาคลอดบุตรมาแล้ว ลูกผู้ชาย

นี่ไง เวลาเสร็จแล้วตัวเองเป็นนักบวช เป็นนักประพฤติปฏิบัติ ก็มานั่งคิดเสียใจว่าเราเป็นศากยบุตรพุทธชินโรส ผู้มีศีล มีศีลขึ้นมาแล้ว แล้วทำไมเป็นอย่างนั้น มันคิดวิตกวิจารณ์จนร่างกายผ่ายผอม จนเป็นเจ็บไข้ได้ป่วยไง

จนพระถาม เป็นเพราะอะไร

วิตกวิจารณ์เรื่องที่ทำไปนั้นไง

ไปฟ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงได้เรียกมา เธอทำอย่างนั้นหรือ ทำอย่างนั้นหรือ

ถึงได้บัญญัติปาราชิกใจ

สิ่งที่มันต้องมีเหตุมีผล มีทำมาทั้งนั้นนะ ทีนี้เราศึกษาธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว มันมีเหตุมีผลของมัน มีเหตุมีผลในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ได้บัญญัติไว้เป็นธรรมและวินัย ถ้าเรามีอำนาจวาสนา เราจะฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา ถ้าเราจะฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา เราทำให้ถูกต้องชอบธรรมหรือไม่

ถ้าชอบธรรมๆ นะ เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัย ใจ เวลาวินัยเป็นข้อห้ามๆ ใจ เวลาเป็นธรรมละ เวลาเป็นธรรมขึ้นมา ความชอบธรรมๆ ความชอบธรรมของพระพุทธศาสนาใจ

พระพุทธศาสนาเริ่มต้นตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม พอตระรู้ธรรม เสวยวิมุตติสุขๆ ใจ แล้วจะดำรงชีพอย่างไร เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอนาคตังสญาณใจ อดีตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำอย่างไร

อ้อ! บิณฑบาตเลี้ยงชีพ

พระพุทธานุศาสน์จะต้องยังยืนด้วยชาวพุทธไทย บริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาไทย

ฉะนั้น เริ่มต้นตั้งแต่ว่า เทวดาก็ถวายบาตร ๔ ใบ อธิษฐานให้เหลือใบเดียวใบ ออก บิณฑบาตเลี้ยงชีพไทย ออกบิณฑบาตเลี้ยงชีพ เลี้ยงชีพด้วยปัสถ์แข่ง งานของพระ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายืนยันๆ ก็ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ

ปฏิบัติๆ ปฏิบัติธรรมขึ้นมา ถ้าปฏิบัติธรรมขึ้นมา สิ่งที่ว่าพระจะอยู่ได้ด้วยปัจจัย ๔ ปัจจัย ๔ ก็ให้บิณฑบาตเลี้ยงชีพ

เลี้ยงชีพมาได้ทำไม

เลี้ยงชีพได้ไง เลี้ยงชีพได้ฝึกหัดปฏิบัติค้นคว้าหาสัจจะหาความจริง เพราะเราเป็น นักรบ เพราะศรัทธาในพระพุทธานุศาสน์ไทย

พระพุทธานุศาสน์เกิดจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไทย เวลาออกบวชๆ ไป ศึกษาค้นคว้าขึ้นมามากมายขนาดไหน เวลาเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา เป็นจริงเป็นจังขึ้นมาใน หัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เสวยวิมุตติสุขๆ เวลาเสวยวิมุตติสุขแล้วจะเผยแผ่ธรรมๆ เล็งญาณเลยว่าเอาใครก่อน

จะไม่มีเลย มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระธรรมเท่านั้น เวลาเล็งญาณก็ ตั้งแต่อุทกดาบส อาฬารดาบสก็ตายไปแล้ว ถ้าตายไปแล้ว เขาได้สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ ก็ สมาธิไทย เขาได้สมาธิๆ เป็นมิจฉาใจ ถ้ามีจิตมั่นก็ออกรู้เรื่องภายนอก เรื่องโลกๆ ใจ แต่ไม่รู้จักกิเลส ไม่เห็นกิเลสไทย

เวลาเป็นสัจจะจะเป็นความจริงขึ้นมา ก็เล็งญาณก็ได้ปัญจวัคคีย์ เอาปัญจวัคคีย์ก่อน ใจ เวลาเทศน์ธัมมจักขุ ขึ้นมา ได้พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นองค์แรกไทย เป็นสงฆ์องค์แรกของโลกไทย มีพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ รัตนตรัยเป็นสมบูรณแบบในพระพุทธานุศาสน์ไทย

แสดงธัมมจักขุ นะ นี่เป็นธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอัญญาโกณฑัญญะฟังธรรมแล้วมีสติปัญญา สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้น เกิดขึ้นคือเกิดจักษุญาณ เกิดญาณหยั่งรู้ของจิต

จิตเป็นสมาธิๆ ปัญจวัคคีย์อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๖ ปี นี่ไง เวลาเล็งญาณๆ ก็เล็งญาณไปอุทกดาบส อาฬารดาบสไง เขาได้สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ มันก็เป็นมิจฉาสมาธินั่นแหละ มันเป็นสมาธิส่งออก ส่งออกเพราะอะไร เพราะได้ฌานโลกีย์ ฌานโลกีย์มันก็ไปมีฤทธิ์มีเดชขึ้นมาจากกำลังของจิตนั่นไง เขาก็ตายไปแล้ว

ปัญจวัคคีย์ปฏิบัติ ๖ ปี ทำสมาธิใหม่ ได้ฝึกหัดปฏิบัติใหม่ ก็ฝึกหัดปฏิบัติมาด้วยกันทั้งนั้น แต่ฝึกหัดปฏิบัติมามันก็เรื่องธรรมกับทางโลกไง เรื่องฌานโลกีย์นั่นไง

เวลา เทวเม ภิกขเว ทางสองส่วนไม่ควรเสพ อตตกิลมถานุโยค ทำให้ลำบากเปล่า กามสุขัลลิกานุโยค ติดแต่ความสุขอย่างนั้นไง ความสุขๆ สิ่งทีทางสองส่วนไม่ควรเสพไ้แล้วทางสายกลางในพระพุทธศาสนาคืออะไร ทางสายกลางในพระพุทธศาสนาคือดำรงชอบ ทำการชอบ เพียรชอบ มรรค ๘

พระอัญญาโกณฑัญญะมีกำลังของจิต เพราะมีสมาธิ ปัญจวัคคีย์อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ ๖ ปี ก็ฝึกหัดปฏิบัติมาด้วยกันไง แต่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาก็ไปกระแสสังคม กระแสโลกนั่นไง

เวลาฟังธรรมๆ ขึ้นมา เพราะกำลังจิตของมันเป็น ของปัญจวัคคีย์ ใครมีกำลังมากกว่า ใครมีอำนาจวาสนาเหมือนกัน สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้น เกิดจากจักษุญาณ เกิดมีดวงตาเห็นธรรม ถ้ามันเป็นจริงๆ นี่ภาคปฏิบัติ ปฏิบัติๆ เขาปฏิบัติกันอย่างนี้

ถ้าปฏิบัติเขาปฏิบัติกันอย่างนี้ ถ้ามีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเทศน์ปัญจวัคคีย์ ได้ยสะอีก ๕๕ เป็น ๖๐ องค์ เธอพ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม เสวยวิมุตติสุข เทศน์ว่าการจนได้พระอรหันต์ ๖๐ องค์ไ้

คำว่า “พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์” เพราะว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ เสวยวิมุตติสุขโดยข้อเท็จจริง

ถ้าข้อเท็จจริงขึ้นมา เวลาพระอรหันต์ ๖๐ องค์ที่ฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและประพฤติปฏิบัติขึ้นมาโดยข้อเท็จจริง นี่ไง พระอรหันต์เหมือนกัน ถ้าเป็นพระอรหันต์ๆ เหมือนกัน

พระอรหันต์เหมือนกัน แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ เป็นศาสดา ด้วยอำนาจวาสนาบารมีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อนาคตังสญาณ พุทธกิจ ๕ ยิ่งใหญ่

นี่ไง เวลาเป็นอจินไตย ๔ ใญ่ ปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอจินไตย นี่ไง โลก พุทธวิสัย ฌาน กรรม เป็นอจินไตย มันยิ่งใหญ่มั่นก้วขวางขนาดไหนที่สติปัญญาคนจะรู้รอบขอบชิดได้

เวลามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์

บ่วงที่เป็นโลก พรอรหันต์ โลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ ยศถาบรรดาศักดิ์นี้มันของโลก

ทิพย์ไฉ่ ตั้งแต่พรหม เทวดา อินทร์ พรหมต่างๆ ทิพย์สมบัติ

พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ มันแทงทะลุปรุโปร่งไปหมด ๓ โลกธาตุ เพราะพระอรหันต์ไม่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะอีกแล้ว

ถ้าเราปุณฺณคนหนา เรามีบุญมีบาป เราก็ต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ บุญกุศลและบาปกุศลเป็นผู้ขับไล่ไป สิ่งที่เราแทงทะลุไป พระอรหันต์ เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมามีดวงตาเห็นธรรม คู่ที่ ๑ เวลาถามราคา ประชัษะอ่อนไป นี่คู่ที่ ๒ ถามราคา ประชัษะขาดไป คู่ที่ ๓ เวลาอุปราคา อุปราคา มานะ อุทธัจจะ สันกิเลสไป คู่ที่ ๔ บุคคล ๔ คู่ มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑

แล้วพระอรหันต์ เป็นพระอรหันต์ด้วยกัน พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ เธออย่าไปซ้อนทางกันนะ มันหายาก แล้วโลกนี้เราร้อนนัก

เวลาออกไปเผยแผ่ธรรม ให้เขารู้เขาเห็นก็พอ ความเป็นอยู่ของเรา สอนที่สูงที่สุดคือไม่ต้องสอนใครเลย ดำรงชีวิตให้เขาดู ให้เขาเห็น

นี่ไง เพราะอะไร เพราะมันพ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ มันไม่ไปวุ่นวายอะไรกับเขาหรอก แล้วเขาจะเอาอะไรที่ยิ่งใหญ่มาล่อให้อายตนะ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เห็นแล้วตื่นเต้น มันเป็นไปไม่ได้ สิ่งทีล่อลวงเย้ายวนจิตใจมันไม่มี มันเป็นไปไม่ได้

เธออย่าไปซ้อนทางกัน

แต่ในปัจจุบันนี้ไง หันซ้ายหันขวาไง หันแล้วไปกอบโกยของเขา หันไปให้สังคมให้โลกสะเทือน

ถ้าเป็นข้อเท็จจริงมันไม่มีเรื่องอย่างนี้ เรื่องอย่างนี้เกิดขึ้นมาไม่ได้ สิ่งที่เกิดขึ้นได้ๆ ก็มันหันซ้ายหันขวาไง มันไม่เป็นสัจจะเป็นความจริงไง มันไม่เป็นสัจจะเป็นความจริงเพราะอะไร

เพราะว่ากิเลสมันไม่รู้ กิเลสมันไม่รู้ เพราะอวิชชา เพราะมันไม่รู้ อวิชชา ถึงได้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เกิดมาแล้วเป็นมนุษย์นะ มันยังมีกิเลสค้นหาความทะยานอยากชักจูงมันไป เรามีอำนาจวาสนาของเรา เราถึงได้มาบวชเป็นพระ เราได้มาประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา เพราะเราศรัทธาในพระพุทธศาสนา

โดยธรรมชาติ โดยทางโลก ทุกคนเกิดมามีหน้าที่การงานทั้งนั้น ทุกคนต้องมีหน้าที่หน้าที่ของเด็กน้อยก็มีหน้าที่ของการศึกษาเล่าเรียน หน้าที่ของผู้ใหญ่ก็ช่วยงานในครอบครัว พอหน้าที่ของตนจบการศึกษาแล้วหาหน้าที่การงานทำ หาอาชีพ นี่มันมีหน้าที่ หน้าที่ของแต่ละบุคคลไง

เราเกิดมา เราก็มีหน้าที่รับผิดชอบมากอยู่แล้ว ทำไมจะต้องไปปรับภาระให้การฝึกหัดปฏิบัติให้มันทุกข์มันยากอะไรขึ้นมาอีก

เขามองอย่างนั้นไง

แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเราที่มีอำนาจวาสนานะ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด แล้วมันต้องตายไปแน่นอนอยู่แล้ว เกิดมาชาติหนึ่ง ถ้าเป็นทางโลก มันก็มีบุญและบาป การสร้างคุณงามความดีขึ้นมา พันธุกรรมของจิต

เราทำคุณงามความดีอบรมบ่มเพาะหัวใจของตน แล้วแสวงหาความสุขในภพชาตินี้ แล้วความสุขของใครล่ะ ความสุขของแต่ละบุคคลมันก็ไม่เหมือนกันไง ความสุขของแต่ละบุคคลมันอยากได้อะไร ประารถนาสิ่งใดได้ตามความปรารถนาก็มีความสุข

อามิส เพราะมันต้องมีสิ่งนั้นมันถึงมีความสุขไง มันเป็นอามิส สุขโดยอามิสไง

แต่เวลาเราจะเอาความเป็นจริงของเรา ถ้าความเป็นจริงของเรา มีอำนาจวาสนา เราศรัทธาในพระพุทธศาสนา พังธรรมฯ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าจิตใจของเรา มันเจริญขึ้นมา มีความมั่งคั่งขึ้นมา เราจะฝึกหัดประพฤติกปฏิบัติ

การฝึกหัดประพฤติกปฏิบัติขึ้นมา ถ้าไม่มีวาสนา มันก็อีลุ่ยฉุยแฉกไปตามกระแสสังคม กระแสโลก มันเป็นอุปาทานหมู่ เป็นก้อนๆ กลุ่มของใคร บุคคลของใคร ความเชื่อของใคร มันก็เป็นกลุ่มเป็นก้อนอยู่อย่างนั้นนะ มันเป็นอุปาทานหมู่

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง เจริญขึ้นมาด้วยครูบาอาจารย์ของเราที่ดั่งาม ถ้าครูบาอาจารย์ที่ดั่งามไ้เรามีอำนาจวาสนา เรามีการศึกษา เรามีการค้นคว้า เรามีความเข้าใจทั้งนั้น เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา พอหลับตา หลับตาฝึกหัดประพฤติกปฏิบัติขึ้นมา การฝึกหัดปฏิบัติการเดิน ยืน เดิน นั่ง นอน

แล้วยืน เดิน นั่ง นอนหาอะไร

นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปฝึกหัดปฏิบัติกับเจ้าลัทธิต่างๆ ๖ ปี อีลุ่ยฉุยแฉกอยู่อย่างนั้นนะ เวลาเอาจริงเอาจังขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเริ่มต้นตั้งแต่ตั้งสัจจะว่า เราจะกลับมาฟื้นฟูร่างกายของเราเพื่อจะฝึกหัดปฏิบัติตามความเป็นจริงขึ้นมา กำหนดอานาปานสติ กำหนดถึงลมหายใจเข้าและลมหายใจออก ไม่ให้จิต

วิญญาณมันส่งออกไปรอบโลก รอบจักรวาล ให้มันกลับมาอยู่กับลมหายใจของตน เวลากำหนดลมหายใจของตน บุญเพนิวาสานุสติญาณ จิตสงบได้ตามข้อเท็จจริง

นี่ก็เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ของเราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ท่านก็พยายามจะทำความสงบของใจเข้ามา แล้วทำความสงบของใจ เอาอะไรเป็นหลักเป็นเกณฑ์

เวลาเอาเป็นหลักเป็นเกณฑ์ มันลุ่มลูกคลุกคลานไปทั้งนั้นแหละ แล้วกว่าจะตรวจสอบทดสอบขึ้นมาว่า ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ เป็นสมาธิหรือไม่เป็นสมาธิ

เวลาเป็นสมาธิแล้วมีความรู้ความเห็นอย่างไรที่มันส่งออกไป นั่นเป็นจิตตินิสัยของแต่ละบุคคล แล้วเป็นสมาธิไม่เป็นสมาธิก็อืดอยู่เฉยๆอย่างนั้นแหละ

กว่าจะเป็นสมาธิได้ เห็นไหม ด้วยการอดนอน ฝอนอาหาร ด้วยการสัจจะความจริง

เพราะการฝึกหัดปฏิบัติที่มันยาก ยากคราวเริ่มต้นนี่ เพราะอะไร เพราะว่ากิเลสมันครอบงำเต็มหัวใจ ครอบครวัของมารมันสมบูรณ์แบบของมัน มันเป็นข้อเท็จจริง

แต่เราไปศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นเป็นชื่อ นั่นก็กิเลส นี่ก็กิเลส แล้วอะไรเป็นกิเลสวะ แล้วจะฝึกปฏิบัติขึ้นมา กิเลสสงบตัวลงมันจึงเป็นสัมมาสมาธิไง

ฉะนั้น ครูบาอาจารย์ของเราท่านจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ให้ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ถ้าทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ถ้ามันจิตสงบขึ้นมา มันจะมีความสุขของมัน

เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา การทำงานทุกหน้าที่การงานมันก็ต้องเหนื่อยยากทั้งนั้น การฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เติบงกรรม นั่งสมาธิภาวนา เพื่อหาหัวใจของตน

เวลาคนทางโลกเขาไม่รู้ไม่เข้าใจ เห็นพระเดินจงกรมก็ว่าหาเศษเงิน หาเศษเงินเศษทองหรือ นี่เวลาเขาเสียดสี เขาถูถูกดูแลน เพราะเขาไม่ศรัทธาพระพุทธรศาสนา หรือเขาปฏิบัติไม่เป็น หรือเขาไม่เข้าใจในการฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ

แล้วเราจะฝึกหัดปฏิบัติ กาลามสูตร ห้ามเชื่อๆ เราไม่เชื่อกลุ่มเชื่อก้อน เชื่อกลุ่มอุปาทานหมู่สำมะเลเทเมาทั้งหลายทั้งปวง เราเชื่อพระพุทธเจ้า เราเชื่อพระพุทธ พระธรรม

พระสงฆ์ เราเชื่อรัตนตรัย แล้วเราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นไปล้มลูกคลุกคลาน เพราะอยู่ที่อำนาจวาสนาบารมีของตน

แต่ผู้มีบุญฯ หลวงปู่มั่นท่านฝึกหัดปฏิบัติของท่านก่อน ท่านบอกทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน แล้วครูบาอาจารย์ที่ฝึกหัดกับหลวงปู่มั่นมา เวลาอยู่กับหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นจะถามว่าจิตเป็นอย่างไรๆ นั่นท่านจะตรวจสอบ ท่านจะหาธรรมทายาท หาผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้ตามข้อเท็จจริงนั้น

ฉะนั้น ผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เวลาทำความสงบของใจๆ มันทำไม่ได้ มันทำไม่ได้ ท่านก็พยายามทะนุถนอมดูแลเพื่อให้ฝึกหัดปฏิบัติเป็นจริงเป็นนิสัย

แล้วผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาได้ เวลาพุทโธๆ ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าจิตสงบเข้ามา โอ้โฮ! มันมีความสุข มีความสุข สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี จิตสงบขึ้นมาแล้ว จิตเป็นอย่างไร เขาอธิบายของเขาได้ ถ้าอธิบายได้นะ ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริง หลวงปู่มั่นท่านจะส่งเสริมขึ้นไปให้ยกขึ้นสู่วิปัสสนา

ในการฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาโดยข้อเท็จจริง สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน

สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน ทำความสงบสุขเข้ามา ทำสมาธิเข้ามา

กิเลสมันไม่รู้ กิเลสมันไม่รู้ไง แล้วกิเลสมันครอบงำหัวใจของตนไง ผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาที่มันไม่รู้ไม่เห็นของมันไง มันก็อึล้วยดุยแฉก เห็นไหม

แล้วคนที่มีวาสนานะ เวลาเขาฝึกหัดทำความสงบ เขาไปฝึกหัดกับพวกเกจิอาจารย์ พวกเกจิอาจารย์ต่างๆ เขาทำฌานโลกีย์ ฌานโลกีย์เพื่อจะสร้างวัตถุนิยม ก็ไปศึกษากับเขา ไปค้นคว้ากับเขา ก็ติดพันอยู่อย่างนั้นนะ

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาได้สมบัติ ๖ สมบัติ ๘ จากอาพาธดาบส อุทกดาบส เราไม่เอาๆ เป็นมิจฉาทิฎฐิ

ไฉนเวลาไปฝึกหัดปฏิบัติอย่างนั้นมันก็อึล้วยฉุยแฉกส่งออกไปข้างนอก แล้วเวลาทำคนไม่มีอำนาจวาสนามันก็ดูถูกดูแคลนไป ไฉ่พวกสมณะ ไฉ่สมาธิ มั่นอยู่ในถ้ำ มั่นอยู่ในรู มันจะไปรู้อะไร

กิเลสมันไม่รู้ มั่นอยู่ในถ้ำ พุคให้พวกที่ประพฤติปฏิบัติที่อ่อนแอก็เชื่อเขา

นี่ไง เราเชื่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราเชื่อรัตนตรัย เราเชื่อธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราไม่เชื่อคนจูงจมูก ไม่เชื่อเรื่องอุปาทานหมู่ที่ชักนำกันไปเป็นกลุ่มเป็นก้อนอย่างนั้น เราไม่เชื่อ แล้วทำสิ่งใด เพราะอะไร

เพราะสมาธิก็เหมือนอยู่ในถ้ำ มั่นอยู่ในรู มันจะไปรู้อะไร

แสดงว่าเอ็งทำสมาธิไม่เป็น เอ็งทำสมาธิไม่ได้ แล้วเอ็งทำสมาธิ เอ็งก็ไปเชื่อไฉ่พวกอึล้วยฉุยแฉก แล้วให้พวกอึล้วยฉุยแฉกพาไป แล้วพอมันฝังใจว่า ไม่ต้องทำสมาธิ ทำสมาธิไม่ได้ ต้องใช้สติปัญญาไปเลย ต้องมีปัญญาอย่างเดียวเท่านั้นที่จะจรรโลงพระพุทธศาสนา

อึล้วยฉุยแฉกไปทั้งนั้นนะ

สมาธิเป็นสมาธิ เวลามันพุ่งชาน มันพุ่งชานไป มันหามโลก มันแบกโลกไปตลอด แล้วเวลาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าไตร่ตรองไป อู้ฮู! มันเจริญงอกงามในธรรมที่ธรรมแตก ธรรมที่เราจินตนาการ แล้วได้อะไร ก็ได้ความคิด ก็ได้ความรู้ ความเห็นอันนั้นนะ

แต่ถ้าครูบาอาจารย์ของเราเนะ ให้ทำความเข้าใจของใจเข้ามาก่อน พอใจสงบขึ้นมา มันมีความปกติสุข

แล้วที่บอกว่า ไฉ่ที่ว่าอยู่ในถ้ำๆ ไฉ่พวกสมณะ ไฉ่พวกสมาธิอยู่ในรูอย่างนี้

สมาธิอย่างไร

เวลาเราทำสมาธิเนะ พอจิตมันสงบ มันสว่างโพลาง อะไรมันจะปิดกั้นได้

ไอ้ที่ว่าอยู่ในถ้ำอยู่ในรูนั่นนะ ในถ้ำในรูนั่น เพราะเชิงไปอยู่ในถ้ำในรูแล้วเชิงคิดว่าในถ้ำมันมีภูเขาล้อมรอบ มันปิดหัวใจ

แต่เวลาถ้าจิตสงบ ไอ้! มันทะลุปรุโปร่งเหมือนนั่งกลางแจ้งเลย รู้เห็นไปหมด ขนาดอยู่ในถ้ำนี่แหละ ถ้าทำสมาธิเป็นนะ

นี่มันทำไม่เป็นนะ อยู่ในถ้ำอยู่ในรูอย่างนี้ มันก็เสียดสีไป เสียดสี ไอ้พวกอ่อนแอมันก็เชื่อนะ เออ! สมาธิมันทำก็ยาก ทำแล้วมันก็ทุกข์มันก็ยาก แล้วทำเสร็จแล้วมันอยู่ในถ้ำอีกห่างหาก มันอยู่ในรู มันไม่รู้อะไรเลย สู้เรามานั่งลืมตาเถ่ออย่างนี้

นั่นสมาธิอะไร

สมาธิคือจิตสงบ สมาธิไม่ใช่ลืมตาสว่างโพลงนั่นนะ ใช้นั้นมันดวงอาทิตย์

แต่ถ้ามันจิตสงบแล้วมันสงบของมันโดยสัจจะความจริง จะอยู่ในถ้ำหรือนอกถ้ำไม่สำคัญ อยู่ในถ้ำหรือไม่อยู่ในถ้ำมันมีความสงบเย็นโดยความปกติของเขา

แต่ถ้าว่าอยู่ในถ้ำๆ เวลาจิตมันลง ถ้ามีอำนาจวาสนา ไอ้! มันทะลุหมดละ มันเหมือนนั่งกลางแจ้งเลย รู้เห็น แล้วเห็นภายในด้วย

นี่สมาธินะ ยังไม่ได้ยกขึ้นสู่วิปัสสนาอะไรเลย เพราะอะไร

เพราะกิเลสมันไม่รู้ไง มันไม่รู้มันก็ทำไปโดยความไม่รู้ไง พอทำไปโดยความไม่รู้ อีลุ่มดุยแตกไปแล้วนะ ยังมาเสียดสี ยังมาตีเตียนธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือ สมาธิ ปัญญา ไง มรรค ๘ มันมีสัมมาสมาธิ มรรค ๘

เขาบอกว่า มรรค ๗ ก็ได้ สมาธิตัดทิ้งไป สมาธิมันจะตามมาทีหลัง เขาวานะ พอใช้ปัญญาไปแล้วสมาธิมันมาเอง

มันมาเองมันมาตรงไหนล่ะ มรรค ๘ เวลามรรค ๘ มันเคลื่อนมันไป ธรรมจักรมันเคลื่อนไป มันสมบุรณ์แบบของมัน เริ่มต้นมันสมบุรณ์แบบของมัน มันสมบุรณ์แบบขึ้นมา เวลาวิปัสสนาไปแล้ว เวลามันสมบุรณ์แบบ มรรคสามัคคี มันรวมตัว มันเป็นอย่างไร

นี่ไม่เคยเห็น แจ่วๆ เชียวๆ มันจะอยู่ในถ้ำ มันจะอยู่ในรูอย่างนั้นนะ ทำสมาธิยังไม่เป็นเลย ทำสมาธิไม่เป็นแล้วมันจะฝึกหัดปฏิบัติอะไร

หลวงปู่มั่นใจ จิตเป็นอย่างไร จิตเป็นอย่างไรคือสมาธิเป็นอย่างไร สงบไหม ถ้าสงบแล้วมันมีหลักมีเกณฑ์ มันจะเริ่มต้นเจรจากันได้ มันชักนำได้

แต่ถ้ามันไม่มีสมาธิเลย อีลุ่มๆ แฉก ลากไปอย่างนั้น มันก็เป็นเรื่องโลกๆ ใจ เรื่องโลกๆ ก็นี่ใจ เรียบจบ ๙ ประโยค ๑๐ ประโยคนั้นใจ มันก็รู้โดยสมองใจ

แต่ว่าถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา พอจิตมันสงบแล้ว ครูบาอาจารย์ท่านจะชักนำไป ชักนำไป เทวเม ภิกขเว ทางสองส่วนไม่ควรเสพ ทางสายกลางในพระพุทธานุสสา ทางสายกลางในพระพุทธานุสสา คือมรรค ๘ มรรค ๘ งานชอบใจ งานในอะไร

ทำความเข้าใจ งานทำความเข้าใจ คือสร้างกำลังใจ สัมมาสมาธิ

วิตก วิจาร์ ปิติ สุข เอกัคคตารมณ์

วิตก วิจาร์ วิตก วิจาร์ วิตก วิจาร์ พุทโธๆ นี่พุทโธนี่วิตก วิจาร์ก็พุทโธๆ ถ้าทำไปมันเกิดปิติ นี่สมาธิแล้ว

โอ้ย! อยู่ในถ้ำในรูมันจะไปรู้อะไร

มันเกิดปิติ ขนพองสยองเกล้า ร่างกายใหญ่โตมหาศาล รู้เห็นไปหมด ปิติ มันจะทะลุ มองทะลุถ้ำไปเลย เวลาคนที่มึสติปัญญา ถ้าจะปิดตาใจได้อย่างไร จักขุญาณ นั่งอยู่นี่มันทะลุปรุโปร่ง ปิตินะ แล้วเกิดความสุข เกิดเอกัคคตารมณ์ นี่ใจ องค์ของสมาธิ วิตก วิจาร์ ปิติ สุข เอกัคคตารมณ์ มันถึงต้องมีพุทโธๆ ใจ มันต้องมีปัญญาอบรมสมาธิใจ สิ่งนี้จะเกิดขึ้น เกิดขึ้นกับจิตใจ จิตที่เป็นที่ปุถุชนคนหนานี้

เวลาปุถุชนคนหนานะ เขาไม่ได้ดีไม่ได้ดีเตียนอะไรเราเลย เราก็ไปกว้านมา กว้านมา ทับถมหัวใจของตัวเอง อะไรจะเกิดขึ้นก็ไปกว้านมา เรื่องของเขา เรื่องของเรา พุทโธๆ อยู่ที่นี่ วิตก วิจาร์ ถ้ามันวิตก วิจาร์ขึ้นมา มันมีการกระทำ มีคำบริกรรม คือจิตมันทำงาน จิตมันเคลื่อนไหว พอเกิดการเคลื่อนไหว มันเกิดปิติ เกิดปิติ สุข

เกิดปิติขึ้นมา ปิตีก็เป็นปิติ ก็พุทโธต่อเนื่องไป จะเกิดอะไรก็แล้วแต่ จะพุทโธต่อเนื่องไป เพราะอะไร เพราะสิ่งที่เกิดขึ้น เกิดขึ้นจากคำบริกรรม เกิดขึ้นจากจิตมันขยายตัว เกิดขึ้นจากจิตมันกรองตัวมันเอง มันกรองตัวมันเองด้วยคำบริกรรม มันเกิด พอมีคำบริกรรม มันก็มีอาการของมัน

พอมีอาการของมันขึ้นมา คนก็ตื่นเต้น ๆ กิเลสมันไม่รู้ พอมันรู้มันเห็นอะไร มันก็ตื่นตะลึงพรึงเพริด

ยัง แค่นี้ก็ แค่นี้ก็ แค่นี้จะทำให้จิตของเรามีกำลัง แค่นี้ทำให้จิตของเราให้ตั้งมั่น

พุทโธต่อเนื่อง มันจะสมบูรณ์ของมัน วิตก วิจาร ปิติ เอกัคคตารมณ์ คือจิตตั้งมั่น จิตตั้งมั่นมันมีกำลังแล้ว

หลวงปู่มั่นถาม จิตเป็นอย่างไร จิตเป็นอย่างไร จิตมีกำลัง ไม่มีกำลัง มันชักจูงได้หรือ ชักจูงไม่ได้ ถ้าจิตชักจูงของมันได้ ท่านให้มันไป

ถ้าคนมีอำนาจวาสนา พอจิตมันสงบแล้วมันจะเห็นเลย ถ้าเห็นแล้ว นั่นแหละมันจะเห็นกิเลส ถ้ามันรู้มันเห็นกิเลส นี่มันเกิดจากความสามารถ เกิดจากชาวพุทธมีอำนาจวาสนา

เราจะฝึกหัดปฏิบัติเรา เราจะฝึกหัดปฏิบัติของเราให้มันเป็นข้อเท็จจริงของเราขึ้นมา ถ้าเป็นข้อเท็จจริงของเราขึ้นมา

แรงเสียดสีที่เขาบอกไว้ ให้อ่านพุทโธๆ ทำสมาธิอยู่ในถ้ำๆ

คำว่า “ในถ้ำ” นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ในถ้ำคิณณภูมิ ที่เขาคิณณภูมิ อยู่ในถ้ำนั้นนะ ถ้ำสุกกราตา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจำพรรษาที่นั่นหลายพรรษามาก

ถ้ำสุกกราตาที่เขาคิณณภูมิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ในถ้ำ พระสารีบุตร ถวายการพัดอยู่ หลานพระสารีบุตรไป มาต่อว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในถ้ำ

นั่นก็ไม่พอใจ นี่ก็ไม่พอใจ ไม่พอใจนู่น ไม่พอใจนี่ นักเลงใหญ่

ถ้าเธอไม่พอใจสิ่งต่างๆ ที่เธอเห็น เธอไม่พอใจ เธอต้องไม่พอใจอารมณ์ที่เกิดว่าเธอไม่พอใจเขาด้วย

พระสารีบุตรถวายงานพัดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในถ้ำสุกขาตาที่เขาชิตมณญู สำเร็จเป็นพระอรหันต์เลย ในถ้ำ

อยู่ในถ้ำ อยู่ในรูจะไปรู้อะไร

พระสารีบุตรตรัสรู้ในถ้ำ

นี่ไง เวลาบวชพระๆ ขึ้นมาไง อุปัชฌาย์ เกสา โลมา นักขา ทันตา ตโจ กรรมฐาน ๕ ไร่ ให้อยู่ในรุกขมูล ในเงื้อมผา ในคูหา ในถ้ำ เพราะอะไร เพราะมันเป็นที่สุดวิเวก มันไม่คลุกเคล้ามั่วสุมเกลือกกล่นไปด้วยกิเลสตัณหา กิเลสเขา กิเลสเรา แล้วกิเลสเขาก็กิเลสเราก็พัวพันกันนะ

อยู่ในถ้ำ มันอยู่ในรู มันมีดบอด มันจะรู้ได้อย่างไร สู้เราลืมตาถ่อนี้เป็นสมาธิ

สมาธิเกิดจากจิต จิตเป็นสมาธิ ร่างกายเป็นสมาธิไม่ได้ แต่เราทรมานร่างกายเพราะอะไร เพราะธาตุขันธ์ทับจิต เพราะอะไร

คนเกิดมามีกายกับใจ แล้วถ้ามีवासนา ทำความสงบของใจเข้ามา แล้วโน้มไปเห็นสติปัฏฐาน ๔

กิเลสมันไม่รู้ มันจะเห็นสติปัฏฐาน ๔ เพื่อเห็นกิเลส

กิเลสไม่รู้ ทำสมาธิก็ไม่เป็น ทำสมาธิก็ไม่ได้ แล้วก็เที่ยวถากถางเขาด้วยความไม่รู้ของตน แล้วเวลาจะชำระล้างกิเลส

ก็กิเลสมันเป็นนามธรรม จะรู้เห็นมันได้อย่างไร

จิตมันก็เป็นนามธรรม จิตที่เป็นนามธรรม สิ่งที่เป็นนามธรรมมันไปในวิญญูะ เกิดบนพรหม เกิดเป็นเทวดา เกิดเป็นมนุษย์ ทำบาปทำกรรม เกิดเป็นเดรัจฉาน เกิดนรกอเวจี ขุมนรก จิตทั้งนั้นนะ เป็นนามธรรม มันถึงไปในวิญญูะ

จิตนี้เป็นนามธรรมๆ แล้วกิเลสก็เป็นนามธรรม กิเลสมันอยู่กับจิตนั้นไง สู้ติจิต จิตที่เป็นนามธรรม จิตได้สำนึกนั้นที่อยู่กับอวิชชา เพราะมีอวิชชาขึ้นมาถึงทำให้จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันถึงทำให้เราเกิดมาเป็นมนุษย์นี่ไง เราเกิดเป็นมนุษย์ขึ้นมาด้วยบุญและบาป ด้วยอำนาจวาสนาของเรา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย

ไอ้เราได้สร้างอำนาจวาสนาของเรามาไง เราสร้างอำนาจวาสนาของเรามา เราเกิดเป็นชาวพุทธ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาไง แล้วเกิดมา เรามีครูบาอาจารย์ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมทายาทไง เพราะธรรมทายาทอยู่ในศีลในธรรมไง มันทำให้เราศรัทธาไง แล้วทำให้เรามีโอกาสไง

เรามีโอกาสเพราะครูบาอาจารย์ของเราชี้หนทางของเราให้ได้ไง ถ้าชี้หนทาง เราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาเอาข้อเท็จจริงของเรานี่ไง ถ้าฝึกหัดเอาข้อเท็จจริงของเราขึ้นมา ทำความสงบของใจเราได้ไหม

แล้วเราก็ดีอกซกตัวใจ อะไรวะ ก็ต้องทำความสงบ อะไรวะ ก็พุทธโธ

พุทธโธนี้เป็นพุทธานุสติ การทำความสงบ ๔๐ วิธีการ ๔๐ วิธีการ เพราะคนเราเกิดมาแตกต่างกันหลากหลาย อำนาจวาสนาของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน ถ้าเรามีวาสนา เราก็ทดสอบสิ่งใด แล้วมันกลมกลื่น มันทำของเราแล้วมันเป็นประโยชน์กับเราขึ้นมา พอเป็นประโยชน์ของเราขึ้นมา นี่ไง ปัจจุบันตั้ง สันติปฏิญญา มันยืนยันท่ามกลางหัวใจของตน

ไอ้เรื่องอุปทานหมู่ เรื่องอีลุ่มๆ แฉก มันเป็นเรื่องของเขา มันเป็นเรื่องของคนที่มีศรัทธาพระพุทธศาสนา แต่มันโพล่ โพล่เพราะกิเลสมันไม่รู้ กิเลสไม่รู้ มันก็ชอบสิ่งที่สะดวกสบาย สิ่งที่เขาชักจูงกันไปไง

ฉะนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงสอนกาลามสูตร ห้ามเชื่อๆ ห้ามเชื่อ แม้แต่อาจารย์ของตน แล้วห้ามเชื่อแม้แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลามีศรัทธาความเชื่อ มีศรัทธาความเชื่อเพราะชักจูงของเราเข้ามา ให้เราเป็นสารตั้งต้นที่เราจะให้ฝึกหัดปฏิบัติ แต่เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมามันต้องตามข้อเท็จจริง ตาม

ข้อเท็จจริง กรรมฐาน ๔๐ ห้องนี้ไง ว่าใครมีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหน ใครมีอำนาจวาสนาสั้นหรือยาว

เวลาพระกรรมฐานที่เข้าไปหาหลวงปู่มัน หลวงปู่มันให้พุทโธๆ แต่หลวงปู่อ่อนท่านให้ท่องเป็นคำยาวๆ เลย ท่องอติปิโสไปเลย เพราะอะไร เพราะจิตคนไม่เหมือนกันไง เพราะพุทโธๆ มันนั่งหลับมันอยู่นั่นละ แต่มันท่องยาวๆ เลย

เวลาพุทโธๆ หลวงปู่เจี๊ยะเวลาท่านสอนไง พุทโธไวๆ พุทโธไวๆ ใจ บอก ไ้พุทโธ...พุทโธ ไม่ทันกินหรรอก มันไม่ทันกิเลสมันเสียบหรรอก

นี่ขนาดทำสมาธินะ กิเลสมันพลิกมันแพลงตลอดทั้งนั้นนะ

ถ้ามีวาสนา เราทำของเราให้ชำนาญในวสี แล้วถ้ามีกำลังแล้วนะ ถ้ามีอำนาจวาสนามันรู้มันเห็นเลย

เราฟังครูบาอาจารย์มามาก องค์ไหนมีวาสนา จิตสงบแล้วเห็นกายชัดๆ เลย

แต่ของเรานะ ไ้โฮ! จะหากายหาที่ไหน หาเกือบตาย มันไม่รู้ไม่เห็น มันไปไม่ได้

กำลังมันไม่พอ ๑

เราน้อมไปไม่ได้ ๑

ถ้าน้อมไปได้ละ ถ้ามันเห็นของมัน มันเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริงไง

กิเลสมันไม่รู้ ทำสมาธิมันก็ไม่ต้องทำ ใช้ปัญญาไปเลย

เวลามันใช้ปัญญาขึ้นมา เห็นไหม เพราะกิเลสมันไม่รู้ ไม่มีพื้นฐานของสมาธิเป็นบาทฐาน สมถกรรมฐาน มันใช้ปัญญาไปเลยๆ มันไม่เห็นกิเลสไง มันไม่เห็นกิเลส มันไม่เข้าใจเรื่องกิเลส มันเลยเดินตามกิเลสตัณยาๆ ไปเลยนะ เพราะมันไม่รู้ไม่เห็นนะ คนไม่รู้ใครๆ ก็ชักจูงได้

แล้วสิ่งที่น่ากลัวที่สุดคือกิเลสอยู่ที่รู้ติดจิต อยู่ทีจิตได้สำนึก เราศึกษา เราค้นคว้า เราค้นคว้าธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามานานขนาดไหนมันเป็นความจำ มันไม่ใช่เป็นความจริง

พอจิตมันสงบหรือจิตมันไม่มีกำลัง มันก็ลุ่มลุ่มแยกไปเลย เพราะมันไม่เห็นกิเลส

ถ้ามันเห็นกิเลสๆ พอเห็นกิเลสแล้วมันพิจารณาของมัน แยกแยะของมันด้วยปัญญาๆ ปัญญาพิจารณากาย พิจารณากายด้วยสติด้วยปัญญาของเรา

พิจารณากาย ถ้าพิจารณากายโดยเจโตวิมุตติ มันจะเห็นเป็นรูป เป็นโครงสร้างต่างๆ ขึ้นมา มันขยายส่วนแยกส่วนด้วยกำลังของจิตใจ อุดคคหนิมิต นิมิตที่มันเกิดขึ้น ให้มันแยก ให้มันขยาย นี่เป็นอุดคคหนิมิต เป็นวิภาคะที่มันขยายส่วนแยกส่วน ขยายส่วนแยกส่วนให้จิตมันเห็นใจ จิตมันเห็นด้วยกำลังใจ ด้วยเจโตวิมุตติใจ ด้วยกำลังของจิต ศีล สมาธิ ปัญญา

แต่ถ้าเป็นปัญญาวิมุตติๆ ใจ ถ้ามันเห็นกาย มันรู้กาย มันเทียบเคียงกายด้วยปัญญา ใจ มันเทียบเคียงด้วยปัญญา มันมีความรู้สึก มันจับของมันได้ มันรู้มันเห็นของมันได้ในจิตของตนใจ

พอในจิตของตน มันก็แยกว่า ต้นไม้ ร่างกาย ร่างกายนี้เปรียบเหมือนต้นไม้ ต้นไม้มันก็มีรากแก้วรากฝอยของมัน ร่างกายของเรา มันเห็นร่างกายแล้ว มันต้องการอาหาร ต้องการออกซิเจนของมัน แล้วมันจะเจริญเติบโตอย่างไร นี่มันพิจารณาของมันไปด้วยปัญญา ถ้าเป็นปัญญาวิมุตติมันไม่เห็นกาย มันเดินด้วยปัญญา

ถ้าเป็นเจโตวิมุตติมันเห็น

ฉะนั้น คำว่า “เห็นกาย” ใจ เห็นอย่างไร ใครเป็นคนเห็น

เราทำความสงบไม่เป็น กิเลสมันไม่รู้ แล้วมันก็ถูกละเลียดหยามดูแคลน ให้อำนาจอยู่ในถ้า อยู่ในรู้ มีดีติดถือ เอาสติปัญญามาจากที่ไหน

คนทำสมาธิเป็นมันมีความสุขของมัน เพราะมันต้องมีความสุข ต้องมีกำลัง

หลวงปู่ฉัน ครูบาอาจารย์ของเราบอกเลย จิตมันหิวมันโหยนี่นะ อะไรมันผ่านมา มันจับหมด คือความคิดนะ คืออารมณ์ต่างๆ ฟุ้งซ่านเดือดร้อนไปทั้งนั้น ผีก็กัดพุทโธๆ ไม่ให้มันไปแย่งชิงอาหารของกิเลส บังคับให้พุทโธก่อน พุทโธๆ จนพุทโธมันกลมกลืน นั่นคืองาน นั่นคือคำปริกรรม เคลื่อนไหวเพื่อสงบ

จิตไม่มีการเคลื่อนไหว จิตไม่มีการกระทำ สมาธิเกิดไม่ได้ คนนอนตีแปดง คนไม่ทำงาน มันจะมีผลตอบแทนได้อย่างไร แล้วคนมันเข้าใจผิดว่ามันนอนอยู่อย่างนั้นนะ มันจะได้ผลตอบแทนมากมายมหาศาล

แล้วพระกรรมฐานเคลื่อนไหว พุทโธๆ มันบอก ใ้พวกชี้ทุกข์ชี้ยาก ใ้พวกอยู่ในถ้ำ ใ้พวกมีดบอด

มันไม่รู้หรอก ใ้พวกที่ทำความสงบเขามีความสุขของเขา เขาทำจนเขามีกำลังของเขา พอมีกำลังของเขา เวลามันนุ่มไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม เห็น

กิเลสมันไม่รู้ ทำสมาธิก็ไม่ได้ แล้วครูบาอาจารย์ที่ท่านอบรมเพาะให้ทำความสงบ ให้มีกำลัง ย้อนไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ นั่นเห็นตามข้อเท็จจริง

ใ้เราสมาธิก็ทำไม่เป็น สมาธิก็ทำไม่ได้ แล้วไม่ต้องมีสมาธิ เพราะกิเลสมันไม่รู้ มันคิดว่าสิ่งที่อารมณ์ที่มันว่างๆ หรือสิ่งที่มันยึดตัวได้นั่นคือสมาธิใจ

ยึดตัวได้ หมายถึงว่า จิตมันมีขันติธรรม มันยึดตัวมันได้ แต่ยึดตัวมันได้ก็แค่นั้นแหละ แล้วถ้ายึดตัวมันได้ด้วยกสิณใจ ด้วยอภิญญาที่เขาทำเครื่องรางของขลัง เขาฝึกสมาธิเพื่อเป็นผู้วิเศษ มันออกไปรู้ไปเห็นนั่นนะ ใ้พวกนี้พวกหมอดู พวกสิ่งที่ทำมันเป็นมิจฉาทิณีนั่นแหละ

คำว่า “สมาธิ” มันถึงมีมิจฉามีสัมมา แล้วสมาธิๆ เกิดจากจิต ถ้าจิตมันเกิดสมาธิ มีกำลังของเราเป็นมิจฉา มันส่งออกเตลิดเปิดเปิงไปเลย แล้วเวลาถ้าไม่มีवासนานะ เวลามันเกิดความสะดุ้ง เกิดความตกใจ นั่นแหละถึงกับเสียจริตไปเลย

แต่ถ้าเป็นสัมมาๆ สติมันคุมอยู่ตลอด แล้วสติมันจะคัด มันจะเลือก มันจะแยก ใ้มันถูกต้องชอบธรรมทั้งนั้น แล้วมีสิ่งใดที่เข้ามากระทบจิต สติมันจะเท่าทัน

คนที่มีเวรมีกรรมนะ มันกระทบนะ มันมีสิ่งใดเข้ามากระทบจนถึงจิต เพราะจิตมัน เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันมีเวรมีกรรมของมัน แต่ถ้ามีวาสนาๆ มันทำคุณงามความดี ของมัน มันจะมีความสุขของมัน

แล้วความสุข วาสนาๆ เกิดที่ไหน

วาสนาเกิดจากมีศรัทธาความเชื่อพระพุทธศาสนา วาสนาเกิดจากนั่งสมาธิภาวนา วาสนาเกิดจากการเดินจงกรม เพราะการเดินจงกรมนั้นนะ ถ้าจิตมันสงบเข้ามา มันจะสุข ยอดของวาสนา

สุดยอดของวาสนาเพราะอะไร

เพราะหลวงปู่ท่านถามว่า จิตเป็นอย่างไร

จิตมันพัฒนาของมันขึ้นมา จิตมันมีสติปัญญาขึ้นมา จิตที่มีกำลังขึ้นมา มีครูบา อาจารย์ที่ดีงาม เวลานั้นมันเห็นใจ เห็นมันคือเห็นกิเลส เห็นกิเลสมันก็มีเหตุมีผล คำว่า “มีเหตุมีผล” มันมีต้นมีปลาย มีผู้ที่มีจิตที่รู้ที่เห็น แล้วจิตที่รู้ที่เห็นขึ้นมา ถ้ามันมีสติปัญญา มันฝึกหัด

ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ ท่านจะบอกเลย ปัญญาเกิดเองไม่มี ถ้าปัญญามันเกิดเอง ฤๅษีชีไพรเป็นพระอรหันต์ไปหมดแล้ว ถ้าปัญญามันเกิดเอง อุทกดาบส อาฬารดาบสได้ สมบัติ ๘ ทำไมปัญญามันไม่เกิดละ

ปัญญามันเกิดไม่ได้เพราะมันไม่เห็นกิเลส มันไม่เห็นเริ่มต้นในการฝึกหัดวิปัสสนา

ทำไมต้องฝึกหัดวิปัสสนา

ฝึกหัดวิปัสสนาก็ฝึกหัดใช้ปัญญาไง

ฝึกหัดใช้ปัญญา เพราะมันเป็นสุดมยปัญญา จินตมยปัญญา จินตนาการไปร้อยแปดพันเก้า แล้วอยู่ที่เวรกรรมของสัตว์ จินตนาการ จินตมยปัญญาหากิเลสไม่ได้ เพราะกิเลสมันไม่รู้ พอไม่รู้มันก็จินตนาการไปร้อยแปดพันเก้า แล้วมันก็ตามกิเลสไปต้อยๆ เลย มันตามไปเลย เพราะมันไม่รู้จักกิเลสไง

แต่สัมมาทิฐิที่ถูกต้องชอบธรรมที่มีครูบาอาจารย์ที่ดีงาม จิตมันสงบแล้ว ถ้ามัน
 น้อมไปเห็นกิเลสไป เห็นกิเลสมันจะฝึกหัดใช้ปัญญาๆ ฝึกหัดใช้ปัญญาๆ

อู๊ย! ปัญญามันมีมากมาย มันคิดมาร้อยแปดพันเก้า ทำไมจะไม่มีปัญญา

นั่นแหละปัญญาของกิเลสมันหลอกเอ็งนั่นแหละ แล้วก็เดินตามด้อยๆ ไปเลยนะ
 เวลามันตามด้อยๆ แล้วยังมาอ้างธรรมและวินัย อ้างพระไตรปิฎกนะ ชื่อนั้นๆ ชื่อนี้

แต่ถ้าเป็นธรรม มรรคมันเคลื่อนอย่างไร มรรคมันหมุนอย่างไร ปัญญามันเกิดขึ้น ถ้า
 มันสมบุรณ์แบบของมัน ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ ความเพียรนี้แหละ ความเพียรด้วย
 ความถูกต้องชอบธรรม เวลามันเกิดผลขึ้นมา มันเป็นสัมมาทิฐิถูกต้องชอบธรรม

ปัญญาคัดปัญญาโง่ ปัญญาเดินตามกิเลสด้อยๆ นั่นปัญญาของใคร เพราะกิเลส
 มันไม่รู้ เพราะกิเลสมันไม่รู้ แล้วกิเลสมันยังหลอก แล้วจิตของเรา จิต จิตคือพุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น
 ผู้เบิกบาน จิตคือจิตใต้สำนึกของเรา เราทำสัมมาสมาธิได้ เราควบคุมดูแลได้ ขณิกสมาธิ
 อุปจารสมาธิ ขณิกะก็ชั่วครั้งชั่วคราว อุปจาระเป็นสมาธิก็ยังคิดได้ไง เวลาหลงอุปปนาสมาธิ
 รวมใหญ่ นั่นนะสักแต่ว่าปรากฏ นั่นนะตัวจิตแท้ๆ

จิตเดิมแท้มีสองใส สองใสนั้นคือตัวอวิชชา สองใสนั้นฐิติจิต สองใสนั้นนะที่อยู่ของ
 พญามาร แล้วมันไม่รู้ คารวะมันนะ

หลงตาท่านสอนไป ปฏิบัติไปเพื่อบูชากิเลส ไปกราบไหว้มันอยู่ไป พอเห็นมันสว่าง
 ใส เห็นมันสองใส โอ๊ย! ตื่นเต้น มีอะไรบูชามันหมดเลย แล้วบูชาแล้วมันก็เหยียบย่ำเอา
 เหยียบย่ำด้วยความหลอกลวง ใจเรายังไม่รู้ กิเลสมันไม่รู้ มันพาไป

ถ้าเรามีอำนาจวาสนา มีครูบาอาจารย์ การฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเรา สำคัญ
 ที่สุดเลยคือ อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

สัมมาสมาธิคือตน คือตัวเรา แต่เวลาตัวเรา แต่ลุ่มหลงไปกิเลสมันไม่รู้ ภาวนา
 อีล้วยอูยแฉก แล้วฟังเขาเสียดสี ฟังเขากดดัน

“ทำสมาธิไปเหมือนมันอยู่ในถ้ำอยู่ในรู ยิ่งภาวนายิ่งทุกข์ยิ่งยาก เกิดมาปฏิบัติ ปฏิบัติแบบกิเลส สู้เราไม่ได้ สมาธิไม่ต้อง ปฏิบัติด้วยสติด้วยปัญญาเลย”

มันเป็นสัญญา ทรงจำธรรมวินัยทั้งนั้น แล้วก็จินตนาการๆ จินตมยปัญญา จินตนาการไป ตามกิเลสไปด้อยๆ นะ แล้วถ้ามีสติมีปัญญามาก มันก็คิดได้มาก คิดได้มาก ก็มาพูดกัน ความตื่นลึกลับบางของกิเลส ของธรรม ตื่นลึกลับบางเท่าทัน

ไฉนนั้นภาษาพูด

กาลามสูตร ห้ามเชื่อๆ เวลาเราเป็นจริง เราสุขหรือเราทุกข์ ความเป็นจริง เราโง่หรือ เราฉลาด ถ้าเราโง่ เราก็ออยู่ใต้อารมณืความรู้สึกของเรานี้ไง ถ้าเราฉลาดขึ้นมาไง เราฉลาด เพราะด้วยการฝึกหัดใจ ถ้ามันฝึกหัด มันฉลาดขึ้นมา มันจะอยู่ในรูไหน มันสันติภูมิโกนี้ มัน สว่างโพล่งกลางหัวใจของเราต่างหาก ถ้ามันสว่างโพล่ง นี่ไง จิตตภาวนาไง ภาคปฏิบัติใจ

ภาคปฏิบัติเขาแทงทะลุกิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจของตน แล้วฆ่ากิเลส เป็นขั้นๆ ขึ้นไป เพราะอะไร

ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ขณะ นิโรธ ดับทุกข์ด้วยมรรค ๘ มันดับทุกข์ ดับทุกข์ชัดเจน บุคคลคู่ที่ ๑ คู่ที่ ๒ คู่ที่ ๓ คู่ที่ ๔ แล้วยืนยัน ในการสวดมนต์ บุคคล ๘ นี่ไง ในสังฆคุณไง สงฆ์ ไง สงฆ์เกิดขึ้นจากตรงนั้นไง ตรงที่จิตของใครมีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหน คู่ที่ ๑ คู่ที่ ๒ คู่ที่ ๓ คู่ที่ ๔ มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ ไง

ถ้าเป็นข้อเท็จจริง มันชัดเจน มันชัดเจน มันตรวจสอบได้กับอริยสัจ มันตรวจสอบได้

หลวงปู่มั่นท่านสร้างธรรมทายาท ท่านได้ตรวจสอบหมดนะ ตรวจสอบเพราะอะไร ตรวจสอบเพราะส่งธรรมะเป็นทอดๆ ไป

นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ ให้สงฆ์ปกครองสงฆ์ไง แล้วพระพุทธ พระ ธรรม พระสงฆ์ สงฆ์มันเป็นสงฆ์ที่แท้จริงหรือมันเป็นสงฆ์สมมุติละ

ถ้าสงฆ์ที่แท้จริงขึ้นมามันสมบูรณ์แบบสิ่งที่ในหัวใจนั้น แล้วแจ่มแจ้งตลอด รู้เท่าทัน กิเลสแต่ละขั้นแต่ละตอน ไม่ต้องว่าไม่รู้ทันกิเลส รู้ทันกิเลสทั้งครอบครัวเลย

เพราะมันต้องเริ่มต้นเข้ามาก่อนไง เริ่มต้นมาจากภายนอก ผีว เปลือกผลไม้ แล้วเข้าไปเนื้อผลไม้ แล้วโยผลไม้ มันเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป เป็นชั้นเป็นตอนเข้าไปในหัวใจของตน แล้วฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา

อวิชชาทำให้จิตเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันเป็นผลของวัฏฏะ แต่ด้วยบุญด้วยบาปของคน เราได้มาเกิดเป็นมนุษย์ไง ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ไม่มีอำนาจวาสนานะ ปลิวไปเลย หลุดไปอยู่ใต้อำนาจของกิเลสไง กิเลสบีบปี้สไฟ เจ็บปวดแสบร้อนทั้งชีวิต

ชีวิต หน้าที่การงานก็เพื่อหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง ด้วยธรรมชาติของมนุษย์มันต้องมีปัจจัย ๔ เวลาธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง กวฬิงการหาร อาหารของมนุษย์ วิญญาณหาร อาหารของเทวดา ผัสสหาร อาหารของพรหม มโนสัญเจตนาหาร ของพระอรหันต์ เพราะอะไร

เพราะ มโนวิญญาณปิ นิพพิทุติ มันทั้งหมด ทั้งหัวใจที่เป็นสมมุติที่เป็นวิทยาศาสตร์ ภาวสวะไง สู้ติจิต ที่อยู่ของอวิชชา

พิจารณาเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป เวลาถึงสู้ติจิตมันทำลาย มโนวิญญาณปิ นิพพิทุติ นะโม มะโน สิ่งที่เกิดขึ้น สิ่งที่เกิดแต่ที่อวิชชาอยู่ที่นี่

แล้วจะไปรู้ไปเห็นมันได้อย่างไร

สมาธิเป็นสมาธินะ สมาธิ ขณิกะ อุปจาระ อัปปนา นี่สู้ติจิต เข้าถึงจิตเดิมแท้เลย แต่เป็นสมาธิ ไม่ได้แก้กิเลส แต่มันข้อเท็จจริงแบบอุทกดาบส อาฬารดาบสไง สมาบัติ ๘ ไง

เหมือนกัน สมาธิเป็นสมาธิ แล้วมีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหน สมาธิเป็นมิจฉา มิจฉาก็อยู่เรื่องโลกๆ มิจฉาก็ส่งออกรับรู้กับโลกนี้ไง ถ้าสัมมา สัมมา มีความปกติสุข สัมมามี กำลัง กำลังอันนี้สำคัญที่สุด เพราะอะไร เพราะเวลาถ้าเป็นสัมมาสมาธิ มีอำนาจวาสนา

กิเลสมันไม่รู้ แต่ธรรม สติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรมรู้

ถ้ารู้แล้วมีความปกติสุขนะ แล้วถ้ามีครูบาอาจารย์ที่ดึงามยกขึ้นสู่วิปัสสนา ยกขึ้นสู่วิปัสสนา อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน งานมันจะเกิดตรงนั้น งานของจิตดวงนั้น

โลกเขาทำงานด้วยสมอง ทำงานด้วยร่างกายเพื่อหาปัจจัยเครื่องอาศัยเพื่อดำรงชีวิต นักรบรบกับกิเลสในหัวใจของตน แต่ทำสมาธิไม่เป็น หาหัวใจของตนไม่พบ หาหัวใจของตนไม่เจอ ฐานที่ตั้งแห่งการงาน สมถกรรมฐาน

นักรบจะรบกับกิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจของตน ทำสมาธิให้มันถูกต้องชอบธรรม มีความปกติสุข แล้วถึงมีกำลัง มีอำนาจวาสนา แล้วน้อมไป น้อมไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ เห็นกิเลส

เห็น ไม่ใช่ไม่เห็น แล้วไม่มีวาสนา เดินตามเขาไปอีกนะ แล้วให้กิเลสมันปั่นหัวเล่นอีกต่างหาก

แต่ถ้าเห็นแล้วเราฝึกหัดของเรา จะเกิดกองทัพธรรม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเฝ้าทางสายกลางในพระพุทธศาสนาเฝ้า มรรค ๘ ใจแล้วมรรค ๘ ดูในตำรามันก็เป็นตัวอักษร เป็นชื่อ มีศรัทธาในพระพุทธศาสนา เขาก็ทำธรรมจักร มีกวาง ๒ ตัว กราบไหว้บูชา บางตำแหน่ง บางที่เขาไปขุดเจอ ๑,๐๐๐ กว่าปี ๒,๐๐๐ ปี ธรรมจักรเป็นหินแกรนิต แต่เวลาเป็นข้อเท็จจริงของธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือ สภาธิ ปัญญา มรรค ๘ เวลามันเกิด

นี่เฝ้า ฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาต้องฝึกหัด ถ้าฝึกหัดมันจะเห็นมรรค ๘ มันจะเห็นจักรแล้วมันหมุนไป เราเข้าใจหมดเลย เพราะเราเป็นคนฝึกหัดด้อยๆ ต่อเติมให้มันเจริญออกมางามขึ้นมา เวลามันหมุน โอ้โฮ! กิเลสมันหัวซุกหัวซุนนะ

เวลาพระกรรมฐานเฝ้า กองทัพธรรม กองทัพธรรมคือธรรมจักร กองทัพธรรมได้เคลื่อนได้บังคับกิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจของตน

ที่อยู่ของกิเลส เห็นไหม ตัวปุ้มมันอยู่ที่ฐิติจิต แต่มันให้ลูกหลานของมันออกมาหาเหยื่อ มันก็อาศัยตา หู จมูก ลิ้น กายของเราสร้างเวรสร้างกรรม สร้างแต่ผลให้กิเลสมันเจริญ

งอกงาม แล้วเวรกรรมมันก็ตกอยู่ที่จิตเรา กรรมดีกรรมชั่วมันก็ตกที่จิตของเรา พันธุกรรมของจิตๆ ใจ

นี่พูดถึงว่าเวลามันสร้าง สร้าง ถ้ายังไม่เข้าสู่ธรรมจักร ยังไม่เข้าสู่มรรค

แต่เราภาวนาเป็น ภาวนาให้ได้ เวลาทำความสงบของใจเข้ามาแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา แล้วฝึกหัด ฝึกหัดใช้ปัญญา พอปัญญามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม เวลามันพิจารณาไปแล้ว ชัดๆ มันเคลื่อนขึ้นไป เราเป็นคนทำเอง เราเป็นคนสร้างขึ้นมาจากเรา เราเป็นคนภาวนาเอง แต่มันเป็นนามธรรม เป็นอยู่ที่จิต

เพราะเวลาพระกรรมฐานไปหาครูบาอาจารย์ไง มันเป็นอย่างนั้นๆ

หลวงปู่มั่น หลวงตามหาบัว หลวงปู่เจี๊ยะ ท่านตอบผัวะๆ เพราะท่านเป็นมาหมดแล้ว แล้วถ้าไม่รู้เห็น จะเป็นได้อย่างไร เป็นอย่างที่เราเชื่อเลย

เพราะเวลาครูบาอาจารย์ท่านขึ้นไปหาครูบาอาจารย์อีกชั้นหนึ่งไง เราปฏิบัติแล้วมันต้องมีความรู้ความเห็น ถ้าความรู้ความเห็นมันก็เป็นสมบัติของเรา สมบัติของเราที่เราฝึกหัดปฏิบัติไง นี่ไง ศีล สมาธิ ปัญญาไง

เวลาจิตสงบแล้วฝึกหัดใช้ปัญญาๆ ตอนนี่เราก็ก็นึกหัดใช้ปัญญาแล้ว แล้วปัญญามันหมุนตัวๆ ไม่ได้หลับไม่ได้นอนเลย เพราะมันมีพลังของมันไง แต่มีพลังของมันแล้ว ถ้าสมาธิมันอ่อนลง พลังนั้นมันก็หมุนฟรีๆ หมุนอยู่อย่างนั้นนะ แต่มันไม่ดับสี่ไฟกิเลสเลย

เวลาขึ้นไปหา ครูบาอาจารย์บอก ใ้บ้ำสังขาร ใ้บ้ำความคิด ใ้บ้ำมรรค

ถ้ามันไม่บ้ำ มันก็ไม่ใช่การภาวนาไง ก็ภาวนา

ใช่ การภาวนา แต่มันต้องรู้จักสมดุและพอดี รู้จักคำนวณว่าร่างกาย จิตใจเรามันสมบูรณ์แบบใหม่

มันสมบูรณ์แบบ หมายความว่า คือมันทำแล้วมันสมดุของมัน มันพอดีของมัน มันมีรสชาติ

รสของธรรมชาติซึ่งรสทั้งปวง เพราะมันมีความรู้สึกลักษณะนี้ไง ครูบาอาจารย์ถึงได้เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาเป็นวัน เป็นเดือน เป็นปี สบายมาก ยิ่งกระทำยิ่งยิ่งยิ่ง เหม แล้วเวลาทำไปแล้วมันบิบบี้ไฟกันไปแล้ว มันเฉียดไปเฉียดมา มันเกือบได้ จะได้ เกือบไม่ได้ มันพลาดไป เพราะความคิดมันเร็วไง มันเป็นนามธรรม

สิ่งที่เป็นนามธรรม แต่เราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาจนสติควบคุมได้หมด นามธรรมนี้แหละ สติเป็นสติ สมาธิเป็นสมาธิ ปัญญาเป็นปัญญา เวลาปัญญามันเกิดขึ้น มันเป็นภาวนามยปัญญา เกิดขึ้นจากการฝึกหัด เกิดขึ้นจากการกระทำ การกระทำจนมันคล่องตัวของมัน มันคล่องตัว มันสมดุล มันพอดีของมัน เห็นไหม

ถ้ามันคล่องตัว มันสมดุล มันพอดี มันก็ปล่อยๆๆ นี่มันเริ่มฟาดฟันกันแล้ว กิเลสมันเริ่มถลอกปอกเปิก กิเลสมันเริ่มวิ่งหนีแล้ว มันไม่อยู่กับหัวใจของเรา มันจะหลบมันจะซ่อน พอมันปล่อย เราก็อยู่กับความสุขนั้น

สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

ทำจิตสงบ มันก็มีความสุขของมันโดยสมณะ เวลายกขึ้นสู่วิปัสสนาเป็น เวลามันฝึกหัดใช้ปัญญา เวลามันปล่อย โอ้โฮ! มันคนละเรื่องกัน ชื่อไม่เหมือนกัน ผลไม่เหมือนกัน หยาบ กลาง ละเอียด ละเอียดสุดแตกต่างกัน

เวลาฝึกหัดปฏิบัติเริ่มต้น โอ้โฮ! ทุกข์เกือบตาย ทำอย่างไรมันก็ได้ไง เวลาถ้ามันฝึกหัดปฏิบัติต่อเนื่องไปแล้วนะ จากสติ เป็นมหาสติ จากปัญญา ปัญญาที่มรรคเราหมุนตัวๆ นี่แหละ มันจะเป็นมหาปัญญา ลึกกลับซับซ้อนขึ้นไป มันจะเป็นปัญญาญาณ ปัญญาญาณที่เข้าไปสู่สุตติจิตเลย ทำลายภวสวะ ทำลายภพ ทำลายจิตดวงนั้น ทำลาย ยิ่งทำลาย ขนาดไหน ยิ่งเป็นธรรมเกิดขึ้นอย่างมหัศจรรย์ๆ เป็นวิหการธรรม วิหารธรรมของใจดวงนั้นไง

แต่เราฝึกหัดปฏิบัติอยู่นี้ทุกข์เจียนตาย

ทุกข์เจียนตาย เราก็ปฏิบัติเพื่อถวายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่โดยการกระทำนะ เราเคารพพุทธะที่ใจเราต่างหาก เราเคารพสัจจะ สติ สมาธิ ปัญญาที่เราฝึกฝน ฝึกฝนขึ้นมาให้มันเป็นข้อเท็จจริง ได้รับรู้รสของธรรม รสของการกระทำ

แล้วรสของกิเลสด้วย เวลามันเสื่อมน เวลามันท้อแท้ ทุกข์เจียนตาย ทุกข์ขนาดไหน กัดฟัน
สะบัดหน้าสู้มันต่อไป

เวลามันเป็นจริงเป็นจังของเราขึ้นมา มันถึงเคารพครูบาอาจารย์ไง แสงहार่มโพธิ์
ร่มไทร ผู้ชี้หนทาง ผู้คอยบอกกล่าว หน้าที่ของเรา เราต้องตั้งใจแล้วกระทำด้วยข้อเท็จจริง
ด้วยสติด้วยปัญญาของตนให้มันสมบูรณ์แบบ สมบูรณ์แบบด้วยปัจจัยตั้ง สันติภูมิโก เรา
แจ้ง

เวลาทุกข์มันแสนทุกข์ แล้วถ้ากิเลสมันไม่รู้ละ มันก็น่าไหว้หลังหลอก น่าชื่น อกรรม
ว่ามีความสุขมีความสุขเจริญ แต่ใจทุกข์เจียนตาย

ฝึกหัดปฏิบัติตามข้อเท็จจริงนะ มันเป็นธรรม เวลามันชำระล้างเป็นขั้นเป็นตอนขึ้น
ไป ถ้ามันไม่ได้ เราก็ตั้งสติ แล้วค่อยๆ สืบทอดสืบต่อดูแลให้มันเจริญขึ้นให้ได้ เวลามันขาด
นิโรธมันดับหมด ดับแต่ละขั้นๆ ขึ้นไป

ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ จิตนี้กลั่นมาจากอริยสัจ กลั่นมาจาก
อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน เกิดจากการกระทำที่สมบูรณ์พอดีในหัวใจของ
ตน แล้วถ้าปฏิบัติแล้วมันจะเข้าไปกับธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ผลของการปฏิบัติกับข้อเท็จจริงนั้นจะเป็นอันเดียวกันเลย แล้วพูดได้ ชี้ได้ทุกจุดทุกที่ที่มัน
เป็นข้อเท็จจริง เพราะจิตดวงนี้กลั่นออกมาจากอริยสัจ เอวัง